

Innhold

Arbeidsdokument til endelig godkjenning i nasjonalparkstyret	3
Innledning.....	3
Ledalen (VV00000742)	3
Om forvaltningsplanen	3
Forvaltningsmyndighetens oppgave	4
Tilleggsopplysninger	5
Områdefakta	6
Internasjonale forpliktelser	6
IUCN.....	6
Bernkonvensjonen.....	6
Natur.....	7
Beskrivelse	7
Naturtyper beskrivelse	7
Arter beskrivelse.....	8
Rødlistearter beskrivelse	9
Geologi beskrivelse.....	10
Klimaendring	10
Annen negativ påvirkning.....	10
Bruk og historikk.....	10
Eierstruktur.....	10
Verneprosess	11
Vernegrense	11
Brukshistorie.....	11
Landbruk.....	12
Skogbruk.....	12
Friluftsliv	13
Jakt og Fiske.....	13
Reiseliv	13
Forskning og undervisning.....	13
Kulturminner	14
Bygg og Installasjoner.....	14
Infrastruktur	15
Motorferdsel	15
Tilleggsopplysninger	15

Forvaltning.....	16
Innledning.....	16
Tiltaksplan.....	17
Skjøtselsplan.....	18
Besøksforvaltning	18
Forvaltningsutfordringer	18
Naturmangfoldloven	18
Verneforskrift URL.....	19
Sentrale føringer.....	19
Forvaltningsmyndighetens retningslinjer.....	20
Tilgrensende verneområder	26
Tilleggsopplysninger	26
Kunnskapsgrunnlag	27
Vedlegg.....	27
Filvedlegg.....	27
Kartvedlegg.....	28

Arbeidsdokument til endelig godkjenning i nasjonalparkstyret

Denne planen er en revisjon

Innledning

Ledalen (VV00000742)

Godkjent av	
Oppstartsdato	02.10.2023
Planlagt revisjon	15.02.2028
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	
Høringsdato	

ephorte saksnummer	2023/10203
Forvaltningsmyndighet	Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Forvaltningsmyndighetstype	Nasjonalparkstyre
Oppsyn	http://www.naturoppsyn.no/lokalkontorer/
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Holtålen
Verneform	landskapsvernområde med plantelivsfredning
Verneplan	Verneplan for nasjonalparker og andre større verneområder
Vernet dato	21.12.2001

Om forvaltningsplanen

Forollhogna nasjonalpark med tilgrensende landskapsvernområder, herunder Ledalen landskapsvernområde, ble med hjemmel i naturvernloven vernet ved kongelig resolusjon i 2001. I § 7 i forskriften heter det at det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, registrering, tilrettelegging, informasjon mv. Kommunen hadde forvaltningsansvaret frem til forvaltningsmodellen med lokalt nasjonalparkstyret ble innført i 2011. Tidligere forvaltningsplan ble derfor utarbeidet av Holtålen kommune på oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Formål med vernet er fastsatt ved verneforskriftens § 2, som sier:

Formålet med opprettelsen av Ledalen landskapsvernområde er:

- å verne om flora og vegetasjon med spesiell vekt på høgstaude-fjellbjørkeskog og de ulike utforminger av gammel kontinuitetsskog av gran og furu.
- å ta vare på et særpreget kulturlandskap der seterbebyggelse, setervoller og kulturminner er sentrale elementer i landskapsbildet.

Forvaltningsplanen skal sikre en helhetlig forvaltning av verneområdet ved å beskrive brukerinteressene i området, gi retningslinjer for bruk, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Planen gir også en presisering og utdyping av vernebestemmelsene, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Dette vil si at en forvaltningsplan ikke kan åpne for tiltak eller sette nye restriksjoner utover rammene i verneforskriften.

Det er forvaltningsmyndigheten, nasjonalparkstyret for Forollhogna, som har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Planen skal endelig godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningen av landskapsvernområdet skal skje ut fra en tidshorisont på 200 år. Denne forvaltningsplanen gjelder inntil ny revidert forvaltningsplan er vedtatt, noe som skal vurderes etter 10 år eller tidligere dersom behov.

Forvaltningsmyndighetens oppgave

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet for Ledalen landskapsvernområde, sammen med ni andre verneområder. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriften. Nasjonalparkstyret er oppnevnt av Miljødirektoratet etter innstilling fra de berørte kommunene og fylkeskommunene, og oppnevningen følger valgperioden. Styret består av 9 medlemmer med personlige varamedlemmer fra kommunene Midte Gauldal, Os, Tynset, Røros, Rennebu, Tolga og Holtålen, og fylkeskommunene Trøndelag og Innlandet.

Nasjonalparkstyret utøver myndighet etter verneforskrift og har som ansvar å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, samt å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Videre har forvaltningsmyndigheten ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene etter naturmangfoldloven § 48.

Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig myndighet for oppsynet innenfor landskapsvernområdet, men forvaltningsmyndigheten kan initiere og gi innspill til oppsyn. Overvåking eller tiltak i landskapsvernområdet kan forvaltningsmyndigheten selv bestemme. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av forvaltningstiltak kan være SNO, grunneier og eventuelle eksterne aktører. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. De har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

I den daglige forvaltningen av verneområdene har nasjonalparkstyret delegert noe myndighet til nasjonalparkforvalterne. Dermed kan nasjonalparkforvalter fatte vedtak uten at alt skal gå via nasjonalparkstyret. Hva slags saker nasjonalparkforvalterne kan behandle uten å gå via styret eller arbeidsutvalget (AU), er beskrevet i styrets vedtekter og delegasjonsvedtak. Praxis er at enklere saker med retningslinjer og etablert praksis behandles delegert, mens saker av større eller prinsipiell betydning blir tatt opp i nasjonalparkstyret eller AU.

Mer info om og fra nasjonalparkstyret finner du her: [Nasjonalparkstyre | Forside](#)

Klima- og Miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen.

Oppfølging av ulovligheter innenfor verneområdet

For oppfølging av ulovligheter innenfor landskapsvernområdet benyttes fastsatt prosedyre jf. naturmangfoldlovens bestemmelse i §§ 69 og 71. Nasjonalparkstyret kan bruke tvangsmulkt for å sikre at et pålegg etterkommes, jf. naturmangfoldloven § 73. Ved overtredelser av forskriften eller enkeltvedtak bør det i tillegg vurderes sanksjoner av individuelle og allmennpreventive grunner.

Sanksjoner som kan benyttes er overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74 eller anmeldelser hvor politiet kan gi straff etter naturmangfoldloven § 75. Alvorlige brudd bør anmeldes, men mindre alvorlige forhold er egnet for overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr ilegges av Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder for oppfølging av ulovlige forhold i verneområder M-2692/2024.

For Ledalen landskapsvernområde vil følgende være førende for sanksjonering ved regelbrudd:

1. Bagatellmessige forhold vil i første omgang bli løst ved veiledning og informasjon.
2. Mindre alvorlige brudd vil bli vurdert for overtredelsesgebyr.
3. Alvorlige brudd vil bli politianmeldt

Arbeidsutvalget

Nasjonalparkstyret har et arbeidsutvalg (AU), som består av tre representanter fra styret. AU fattet vedtak med myndighet delegert fra nasjonalparkstyret i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene.

Rådgivende utvalg

Etter verneforskriftens § 8 for vern av Ledalen landskapsvernområde, og styrets vedtekter, skal nasjonalparkstyret opprettet et rådgivende utvalg (RU) til rådighet. Her skal en rekke brukerinteresser i de respektive verneområdene være representert, som f.eks. villreinutvalget, grunneiere, beitelag, fjelloppsyn, naturvernorganisasjoner, reiselivsorganisasjoner og friluftslivsorganisasjoner. RU fattet ingen vedtak, men kan bistå i komplekse diskusjoner og hvordan veie ulike brukerinteresser mot hverandre.

Administrativt kontaktutvalg

Det er satt sammen et administrativt kontaktutvalg (AK) som består av en administrativ ansatt fra hver kommune. AK fattet ingen vedtak, men fungerer som et bindeledd mellom forvaltningen og kommunen.

Tilleggsopplysninger

Statens naturoppsyn

Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens operative feltorgan med avdeling i Miljødirektoratet. SNO utøver myndighet etter lov om statlig naturoppsyn av 21. juni 1996. Det er et viktig organ som følger opp at miljølover blir fulgt på offentlig og privat grunn, herunder verneforskriften, friluftsløven, motorferdselloven og naturmangfoldloven mfl. Deres arbeidsoppgaver er kontroll, tilsyn, informasjon og veiledning, i tillegg til registrering, dokumentasjon, skjøtsel og tilrettelegging. Tilsyn med landets verneområder utgjør en sentral del av SNO sin virksomhet.

Fjellstyrene

Fjellstyret administrerer bruken og utnyttningen av bruksrettene innenfor statsallmenningen i samsvar med fjelloven. Administrasjonen omfatter i hovedsak jordbrukstilknyttede bruksretter som seter og beite, samt jakt, fangst og fiske. Fjellstyrene skal ivareta de bruksberettigede og sikre at bruken skjer på en måte som styrker lokal ressursutnytting og samtidig tar hensyn til naturvern- og friluftsinteressene.

Fjellstyrene utfører i tillegg oppgaver knyttet til oppsyn, tilsyn, skjøtsel og overvåking gjennom fjelloppsynet.

Statskog SF

Statsallmenningene eies av Statskog SF, og forvaltningen skjer innenfor et delt ansvarsområde mellom Statskog og fjellstyret. Grunnndisponeringstiltak som oppsetting av hytter, bygging av bruer, merking av stier og utlegging av båter ligger under Statskogs beslutningsmyndighet. Slike tiltak kan i enkelte tilfeller utføres av fjellstyret etter avtale, men er ikke en del av administrasjonen av bruksrettene. All aktivitet innenfor Ledalen landskapsvernområde skal skje innenfor rammene av verneforskriften og eventuelt etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten.

Områdefakta

Landareal (daa)	26200
Sjøareal (daa)	
IUCN-status	IUCN_IV
Ramsar-status	
Emerald-status	Ja

Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis. Mer informasjon om internasjonale miljøavtaler finner du her: [Konvensjoner - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no/konvensjoner)

FNs naturavtale er en internasjonal avtale med mål om å redde og bevare natur- og biologisk mangfold i verden. Avtalen ble nådd desember 2022, og per juli 2023 har 196 land sluttet seg til avtalen. Naturavtalen skal bidra med å stoppe menneskelig ødeleggelse og nedbygging av natur, samt å begynne å gjennomrette det som allerede er gått tapt.

Norges arbeid med FNs bærekraftsmål er beskrevet i Stortingsmeldingen [Mål med mening. Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030](#). Det sentrale bærekraftsmålet for verneforvaltningen er nr. 15 - Livet på land, men også en rekke andre mål er relevante, herunder nr. 13 – stoppe klimaendringene, nr. 6 – rent vann og gode sanitærforhold, nr. 3 god helse og livskvalitet, nr. 11 - bærekraftige byer og lokalsamfunn og nr. 12 - ansvarlig forbruk og produksjon, samt mål nr. 17 - samarbeid for å nå målene.

Norge har 6 resultatområder med til sammen 24 nasjonale miljømål og 83 indikatorer. Norges Miljømål har mange likheter med FNs Bærekraftsmål. De mest relevante resultatområdene er naturmangfold, kulturminner og kulturmiljø, og friluftsliv.

IUCN

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion (IUCN). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder ([Protected Areas](#)). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalt [IUCN kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Bernkonvensjonen

Bernkonvensjonens formål er å verne om europeiske ville dyr og planter og deres levesteder, med særlig vekt på truede og sårbare arter. Målet er også å fremme samarbeid mellom medlemslandene. Det er vedtatt fire lister (I-IV) som angir hvordan bestemte arter skal beskyttes (totalfredning, sikre

leveområder, regulering av jakt og bruk av jaktredskap). I tillegg er det vedtatt resolusjoner for å beskytte bestemte naturtyper (Resolution No. 4 (1996)) og arter (Resolution No. 6 (1998)).

Medlemslandene må rapportere om bevaringsstatus for de listede naturtypene og artene som finnes på eget territorium. I tillegg må landene opprette et nettverk av områder som skal bidra til å beskytte de aktuelle naturtypene og artene. Dette nettverket har fått navnet [Emeral Network](#).

Mer informasjon: [Bernkonvensjonen. - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

Natur

Beskrivelse

Ledalen landskapsvernområde ligger i sin helhet innenfor Holtålen kommune og strekker seg over 26 km². Ledalen er fra gammelt av en aktiv seterdal, men i dag foregår det ikke tradisjonell seterdrift med melkeproduksjon innenfor verneområdet. De fleste setrene er nå brukt i fritidsammenheng eller i forbindelse med ettersyn og innhenting av dyr på beite.

Bergartene som finnes i Ledalen tilhører Trondheimsfeltets bergartskompleks som er en del av den kaledonske fjellkjede. Dette gjør at det meste av Ledalen er dekket av kvartære løsmasser. Det meste av verneområdet ligger 500-900 moh. Fjellvegetasjonen består for det meste av lavalpine og lite næringskrevende vegetasjonstyper. De mest værutsatte rabbene er som regel dominert av lyngarter, der greplyng, rypebær og krekling. I tillegg forekommer innslag av fjellpyrd, aksfrytle og rabbesiv. I leskråninger, der det er noe bedre snøbeskyttelse om vinteren, er dvergbjørk og einer dominerende arter.

Mer næringskrevende fjellvegetasjon finnes på Gråmerra, der bl.a. er registrert forekomster av krevende arter som reinrose, bergstarr, fjellkurle og blindurt. Granskogen varierer fra småbregnegranskog, via storbregnegranskog til høgstaudegranskog. Furuskog finnes det også en god del av i området. I de delene hvor bjørkeskogen er høyt-voksende, og på fuktig og relativt næringsrikt jordsmonn finnes arter som turt, skogstorkenebb, hvitsoleie og myskegras. Myrtypene i området har relativt lavt næringsinnhold der starrarter, spesielt flaskestarr, er dominerende innslag. Langs bekkekanter forekommer ofte noe mer næringskrevende arter som gullmyrklegg, tvebustarr og tepperot.

Naturtyper beskrivelse

Skog

Innenfor verneområde finnes høytliggende barskog med stor variasjon i bunnvegetasjon og boniteter. De nordlige delene er kartlagt etter DN-håndbok 13 som gammel barskog med svært viktig verdi. Granskogen varierer fra småbregnebarskog, via storbregnebarskog til høgstaudegranskog. Sistnevnte typen finner vi der skogen er godt beskyttet mot vind og jordsmonnet er næringsrikt og fuktig. Skogen er stort sett lite påvirket av plukkhost, og det flere bestander med urpregskog både med høy og lav bonitet. Det er registrert trær i området opp til 28 meters høyde med alder på 170 år gamle (1986). I tillegg til gran finner vi også en god del furuskog. Barskogen avtar opp gjennom dalføret mellom Flovollen og Synnervollen.

Skoggrensa ligger på 650-700 moh. på vestsiden av dalen, og på ca. 800 moh. på østsiden av dalen, og markeres av fjellbjørkeskog. I de tørreste fjellbjørkeskogene er skogbunnen dekket av lav- og lyngarter, mens der det er noe fuktigere vil blåbær og småbregner dominere. Begge disse naturtypene er vanlige for området, spesielt på østsiden av elva Lea. Ved Fremmervollen, i de

østvendte skråningene ned mot Lea, finnes en mer frodig og høyvokst bjørkeskog som følge av fuktig og relativt næringsrikt jordsmonn. Sentrale arter i denne naturtypen er turt, skogstorknebb, hvitsoleie og myskegras.

Myr

De største myrområdene finnes på vestsiden av Lea og spesielt dominerer de store myrområdene som er kalt Storfloan. Dette er vesentlige myrtyper med relativt lavt næringsinnhold med torvmose der starrarter, spesielt flaskestarr er dominerende innslag. Langs bekkekanter forekommer ofte mer næringskrevende arter som gullmyrklegg, tvebustarr og tepperot.

Fjellvegetasjon

I Ledalen landskapsvernområde finner vi fjellvegetasjon opp mot Mannhøgda (934 moh) og der landskapsvernområde avgrenses mot Måstjønnskarven (1111 moh), Hogravshøgda (879 moh) og Gråmerra (956 moh). Fjellvegetasjonen består i det vesentligste av lavalpine og lite næringskrevende naturtyper. De mest værutsatte rabbene er som regel dominert av lyngarter, der greplyng, rypebær og krekling er de vanligste artene. I tillegg forekommer innslag av fjellpyrd, aksfrytle og rabbesiv. I leskråninger, der det er noe bedre snøbeskyttelse om vinteren, er dvergbjørk og einer dominerende arter.

Mer næringskrevende fjellvegetasjon finnes på Gråmerra, der bl.a. er registrert forekomster av krevende arter som reinrose, bergstarr, fjellkurlø og blindurt.

Naturtyper og kartleggingsbehov

Det er ikke utført naturtypekartlegging innenfor Ledalen landskapsvernområde siden 1986. Her ble skogområdene rundt Lea, samt liene på vest og østsiden av elven kartlagt etter Naturtype-håndbok 13. Kartleggingen har gitt en områdebeskrivelse av artssammensetning og naturtyper i området. Det er derimot nødvendig med en oppdatering av naturtypene i Ledalen.

Områder som er aktuelt for kartlegging:

1. Vestlia i dalen som strekker seg fra vernegrensen til vestsiden av Fremmervollen. Her er det registret israndavsetninger, bregneskog og høgstaudegranskog som en del av gammel barskog. Dagens kartlegging er fra 1986 som er relativt lang tid siden og avgrensingen av området er usikkert. Det er behov for en oppdatert områdebeskrivelse, og lokaliteten bør undersøkes nærmere for å oppdatere status på området, samt gi en bedre beskrivelse av naturforholdene og begrunnelse for verdisettingen.
2. Østlia i dalen som strekker seg fra vernegrensen til Fremmervollen. Her er det registret gammel granskog med urpreg. Dagens kartlegging er fra 1986 som er relativt lang tid siden og avgrensingen av området er usikkert. Det er behov for en oppdatert områdebeskrivelse, og lokaliteten bør undersøkes nærmere for å oppdatere status på området, samt gi en bedre beskrivelse av naturforholdene og begrunnelse for verdisettingen.
3. I tilknytning gamle setervoller: Fremmervollen, som i dag skjøttes, og Synnervollen. Områdene er ikke naturtypekartlagt og mangler områdebeskrivelse. De bør undersøkes nærmere for å oppdatere status på området, samt gi en bedre beskrivelse av naturforholdene og begrunnelse for verdisettingen. Synnervollen skjøttes ikke i dag, men området bør kartlegges for å vurdere om det burde settes i gang skjøtsel her også.

Arter beskrivelse

Planter, sopp og lav

Den frodigste vegetasjonen finnes i elveslukten. Her er det mest småbregneskog med bl.a. fugletelg, hengeving, sauettelg, sølvbunke, gauksyre og småtveblad. De frodigste stedene har storbregneskog med mye hengeving og skogburkne. Noen steder er det også høgstaudegranskog med skogrørkvein,

kranskonvall, marikåpe, kvann, sløke, teiebær, kvitbladtistel, turt og storkransmose. Fra kanten av elveslukten og et lite stykke innoverer finnes blåbærgranskog og fattig sumpgranskog. I resten av lia er det mest furuskog hvor man finner røsslyng, blokkebær og fjellkrekling.

Av oseaniske arter er det funnet skrubbe, mens tyrihjelmer er en mer østlig art. Lenger inn på østsiden av elveslukten finner man granbestander nesten uten stubber. Her er trærne opptil 28 m høye og 170 år gamle (1986), og de kan ha en diameter på 90 cm. Her finnes også en del læger av store trær, og bestanden har et tydelig urskogpreg. Sør og øst for dette, dominerer bjørk.

Pattedyr

Av storvilt finnes elg, rådyr, hjort og villrein innenfor verneområde. Det finnes bever i tilknytning til elva Lea. Ledalen ligger inne i forvaltningsområde for gaupe, men ellers innenfor beiteprioriterte områder der særlig jerven bruker området jevnlig.

Villrein

Ledalen landskapsvernområde ligger innenfor Forollhogna villreinområde. Forollhogna skiller seg fra de fleste andre villreinområdene ved manglende innslag av høyalpine områder. Til gjengjeld gir det kalkrike jordsmonnet et balansert sesongbeite for villreinen. De mest sentrale villreinområdene ligger utenfor grensene for landskapsvernområdet, men trekkveg over Grålia/Måstjønna og ned mot Ledalen var mye brukt tidligere, spesielt i tilknytning vinterbeite (Jordhøy et al. 2010, Gundersen et al. 2017).

Villreinområdene i Ledalen blir lite brukt i dag, og det er ikke registrert observasjoner av dyr siden 2012. Trekkveiene vestover i Forollhogna har vært utsatt for en økende ferdsel og forstyrrelser de siste 10 årene, som påvirker villreinens bruk av de østlige områdene (Gundersen et al. 2017).

Fugl

På bakgrunn av et rikt utvalg av biotoper i Ledalen, fra barskog til snaufjell, er dette et område der det er registrert mange fuglearter. De øvre delene av dalen representerer rike lirypelokaliteter. Her er det også gjort registreringer av blant annet trane, småspove og storspove. Kortnebbgås er i flere år registrert rastende under høsttrekket på myrområdene på Storfloan. Det har ikke vært gjennomført systematiske fugleregistreringer i Ledalen siden registreringene av Brekke & Selboe (1974).

Ferskvannsøkologi

I elva Lea, er ørret det eneste fiskeslaget. Det er også gjort ferskvannsbiologiske undersøkelser med tanke på bunndyrsfaunaen. Berggrunnen i området gjør derimot at produksjonen av bunndyrsfauna er lavere i Lea enn i andre deler av verneområdene i Forollhogna. Prøver har vist at det er lav tetthet av organismer som steinfluer, døgnfluer og knott. De fleste undersøkelser er utført av Koksvik & Nøst (1981).

For en fullstendig liste over registrerte arter i området, se artsdatabanken.no.

Rødlistearter beskrivelse

Norsk rødliste for arter 2021 gir en oversikt over arter og naturtyper med vurderinger av deres risiko for å dø ut eller forsvinne fra et område. Artene og naturtypene blir derfor klassifisert i ulike kategorier etter hvor truet de er. En art/naturtype regnes som truet dersom den er plassert i én av de tre kategoriene sårbar, sterkt truet eller kritisk truet. Rødlisten er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter.

Det vises til vedlegg med liste over rødlistearter hentet ut fra artsdatabanken 19.11.2024 (filvedlegg 4). Listen viser registrerte observasjoner i perioden 2000-2024. I tillegg er det dokumenterte

observasjoner av ulvelav (*Letharia vulpina*), heilo (*Pluvialis apricaria*), rødstillk (*Tringa totanus*), granmeis (*Poecile montanus*), jaktfalk (*Falco rusticolus*) og ulvelav (*Letharia vulpina*) (kilde: rovbase.no og artsobservasjoner.no).

Geologi beskrivelse

Bergartene som finnes i Ledalen tilhører Trondheimsfeltets bergartskompleks som er en del av den kaledonske fjellkjede. Dette gjør at det meste av Ledalen er dekket av kvartære løsmasser. I øvre deler av Ledalen er dalen svært vid, mens der elveløpet er ca. 600 moh. nord for Fremmervollen, blir dalen vesentlig trangere med tilløp til canyon-dannelse. Det finnes esker-dannelser i området ved Evenåsvollen og østover, og langs sørsiden av Måstjønna. Vestlia i dalen har en tydelig israndsavsetning.

Klimaendring

Klimaendringer som følge av økt temperatur kan gi kortere periode med snødekke og tilsvarende lengre barmarksperioder. Svingende temperaturer fører også til nedising av vegetasjon og beiteområder på høyfjellet. I år med mye nedising er det utfordrende for villreinen og finne nok mat i vinterbeiteområdene, og må derfor trekke nedover mot bygdene i lavlandet. Med økte temperaturer kan vi også forvente mer gjengroing av området, og det å opprettholde beitetrykk vil være et viktig tiltak for å bevare natur- og kulturlandskapets egenart og karakter.

Det forventes også hyppigere nedbørsperioder med større intensitet, mer nedbør og kraftigere vind som følge av endrede klimatiske forhold. Dette kan være utfordrende for flere arter som lever i høyfjellet og som er tilpasset et stabilt og kaldt klima. Hyppigere og mer intense nedbørsperioder kan føre til økt vannføring i vassdrag i tillegg til høyere risiko for erosjon på sårbare stier eller andre sår i terrenget. Flom og isgang har de siste årene vist seg å være en utfordring for bruer, noe man må ha fokus på i fremtidig forvaltning og eventuell tilrettelegging.

Målinger de siste 12 årene fra øst for verneområdet (Ålen, Holtålen) viser variasjoner av årsnedbør mellom 510-828 mm. Klimastasjon i Ålen viser ikke temperaturene de siste årene. Kotsøy stasjon i Midtre Gauldal viser temperaturene de siste 20 årene (fra 2004). Middeltemperaturen har ligget på 1,4-5,9 grader celsius, mens maksimumstemperatur og minimumstemperatur har vært henholdsvis 32,9 og -31,1 grader celsius. Dataene er hentet fra [Norsk klimaservicesenter](http://norsk.klimaservicesenter.no).

Annen negativ påvirkning

Økt ferdsel og annen menneskelig aktivitet i verneområdet kan gi slitasje på vegetasjon og forstyrrelser på sensitive arter. Friluftslivet og samfunnet er i stadig endring, så en kan forvente nye problemstillinger etter hvert som tiden går og nye trender etablerer seg.

Det er ingen setring i området, og det meste av bebyggelsen innenfor verneområdet er nå brukt som fritidsboliger. Endret bruk med modernisering og «hyttefisering» av seterbebyggelsen kan utgjøre en potensiell trussel mot den tradisjonelle helheten i området og det som spesielt karakteriserer seterlandskapet.

Bruk og historikk

Eierstruktur

Ledalen landskapsvernområde ligger i sin helhet innenfor Holtålen kommune (5026). Det er i hovedsak Statskog SF som er grunneier i landskapsvernområde (304/1), der Haltdalen fjellstyre administrerer bruksrettene i Haltdal søndre statsallmenning. I tillegg inngår private grunneiere i verneområdet:

Holtålen kommune (5026): 185/1, 186/1, 221/1, 221/4, 221/9, 227/1, 228/1, 228/2, 229/1, 229/4, 231/1, 231/5, 231/6, 239/1, 239/5.

Verneprosess

I NOU 1986:13 Ny landsplan for nasjonalparker foreslo Statens Naturvernråd opprettelse av en nasjonalpark som skulle omfatte Gauldalsvidda i Sør-Trøndelag og tilstøtende deler av Hedmark. Dette førte til etablering av «Forollhognautvalget», en samarbeidsgruppe med ordførere fra berørte kommuner. Utvalget la fram rapporter om naturforhold, brukerinteresser og forslag til vernebestemmelser.

I 1992 la Regjeringen fram St. meld. nr. 62 (1991–92) med forslag om vern av Gauldalsvidda/Forollhogna som nasjonalpark, kombinert med landskapsvernområder i seterdalene rundt fjellområdet. I mai 1993 ba Direktoratet for naturforvaltning (DN) fylkesmennene om å starte arbeidet med å fastsette foreløpige planområdegrenser. I mars 1994 sendte fylkesmennene i Hedmark og Sør-Trøndelag formell melding om planstart til grunneiere og berørte parter, samtidig som det ble avholdt åpne informasjonsmøter i kommunene.

Verneforslaget, utarbeidet i tett samarbeid mellom fylkesmennene, ble sendt på lokal høring i april 1996. Etter behandling av høringsuttalelser anbefalte fylkesmennene et verneforslag som ble oversendt DN for sentral behandling i november 1997. Forslaget, supplert med DNs kommentarer, ble sendt på sentral høring i desember 1998. I oktober 1998 holdt DN et møte med ordførere fra de berørte kommunene og fylkesmennenes miljøvernavdelinger.

Et arbeidsutvalg ble opprettet for videre utredning av forvaltningsmodeller, og la fram sin sluttrapport for DN i november 1999. Deres anbefalinger dannet grunnlag for DNs videre tilrådninger. DN oversendte sin tilrådning om vern til Miljøverndepartementet i september 2001.

Verneplan for Forollhogna med tilliggende dalfører med Forollhogna nasjonalpark, Budalen landskapsvernområde, Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde, Ledalen landskapsvernområde m/plantelivsfredning, Øyungen landskapsvernområde, Magniildalen-Busjødalen landskapsvernområde, Endalen landskapsvernområde og Forddalen landskapsvernområde i Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, og Røros kommuner i Sør-Trøndelag, og Tynset, Tolga, Os kommuner i Hedmark ble vedtatt av Kongen i statsråd 21. desember 2001. [Det vises til Kongelig resolusjon av 21.12.2001.](#)

Vernegrense

Vedtatt vernegrense er gjengitt i vedlagt vernekart, jfr. kartvedlegg 2.

Brukshistorie

Det er funnet en rekke spor etter menneskelig aktivitet i Ledalen. Flere steder finnes slagghauger etter myrjalmsmelting. Trolig et av de eldste funn ligger ved Garesetrene og stammer fra ca. år 300 f.Kr. Det er ellers funnet mange dyregraver i Ledalen. Spesielt kan nevnes en sammenhengende rekke med graver ved Holvollen. I Forollhogna-området, inkludert i områdene omkring Ledalen ble det tidligere drevet samisk tamreindrift frem til driften ble forbudt i 1901. Reindriftssamene måtte da forlate området med sine reinsdyr. Både samiske kulturminner og stedsnavn vitner imidlertid fortsatt om den tidligere samiske tilstedeværelsen og bruken.

Seterdrifta som har foregått i Ledalen hadde stor betydning for gårdene i Haltdalen. Mange gårder hadde tre setrer: vårseter, langseter og høstseter. Gjennom vekstsesongen ble det flyttet mellom disse setrene for å ta best mulig utnyttelse av beite- og slåtteressursene. Langsetra lengst fra gården, lå i fjellet og denne ble normalt tatt i bruk i første halvdel av juli og frem til begynnelsen av

september. Gjennom skriftlige kilder vet en at det har vært setring i Ledalen siden midten av 1600-tallet og fram til 1948. I alt er det ca. 20 setrer som har vært i drift. Mange bjørnehistorier vitner om at setringa i Ledalen til tider var plaget av dette rovdyret.

Landbruk

Kommunen er landbruksmyndighet og har avgjørelsesmyndighet i saker etter jord-, skog- og konsesjonslov, forurensningsloven og flere tilskuddsordninger som gjelder jord- og skogbruk. Forvaltningsmyndigheten benytter derfor kommunen i spørsmål av landbruksfaglig karakter. Et forhold som kan være konfliktfylt med beitenæringen er forvaltning av store rovdyr, og da spesielt jerv. Landskapsvernet legger ingen føringer for viltforvaltningen, herunder forvaltning av store rovdyr jfr. verneforskriften. Forvaltning skjer etter nasjonal rovdyrpolitikk med tilhørende lovverk som forvaltes gjennom Miljødirektoratet eller Statsforvalteren. Ledalen landskapsvernområde ligger for øvrig innenfor beiteprioriterte områder.

Seterdrift og beitehold

Ledalen var fra gammelt av en aktiv seterdal med anslagsvis 20 setrer. Den tradisjonelle seterdrifta i Ledalen opphørte i 1948, så verken ved vernetidspunktet eller i dag foregår det tradisjonell seterdrift med mjølkeproduksjon innenfor verneområdet. Det slippes beitedyr på streifbeite, da primært sau. Beitedyrnæringa innenfor Ledalen er organisert gjennom Haltdalen beitelag – vest. Ifølge Kilden ble det for beiteåret 2023 slept 225 sau og lam, 112 storfe. Det er usikkert hvilke områder som har høyest beitetrykk da beiteområdet strekker seg utenfor grensene til landskapsvernområde.

Verdien for landbruket ligger først og fremst i beiteressursene i landskapsvernområde i form av utmarksbeite. Det vil være en utfordring for både forvaltningsmyndigheten og landbruket å opprettholde de kvaliteter som kjennetegner seterlandskapetets særpreg som er et av verneformålene med opprettelsen av Ledalen landskapsvernområde.

Ut ifra dagens situasjon og utvikling er det lite sannsynlig å anta at beitebruken vil ta seg nevneverdig opp innenfor landskapsvernområde fremover. Med bakgrunn i at Ledalen er vegløs, vil gjenopptaking av tradisjonell seterdrift med videreforedling av melk på stedet være lite sannsynlig.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for beitebruk og drift av eksisterende setervoller. Heller ikke til oppføring av nødvendige nye bygninger for jordbruksformål eller beitebruk dersom noen ønsker å starte opp med dette. Det vises til unntaksbestemmelsene i kapittelet "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer".

Skogbruk

Skogen i Ledalen landskapsvernområde, ligger i Haltdal søndre statsallmenning og forvaltes av Statskog SF etter Lov om skogsdrift m.v. i statsallmenningene. Statskog er ansvarlig for utnyttelse av skogressursene i nært samarbeid med Hesjedal allmenningsstyre. Allmenningsstyret er valgt av og blant de gårdene som har bruksrett til trevirke. Uttak av trevirke er en rettighet for de bruksberettigede som er hjemlet i Lov om skogsdrift m.v. i statsallmenningene. Videre er skogen innenfor Ledalen klassifisert som vernskog. Dagens vernskoggrenser, med tilhørende bestemmelser, ble vedtatt i starten av 1990-tallet av daværende fylkeslandbruksstyret i Sør- og Nord-Trøndelag. Hogst og uttak av trevirke innenfor verneområdet skal derfor skje i tråd med bestemmelsene for Vernskog i Trøndelag.

Bruken av skogressursene innenfor Ledalen var mer intensivt i tidligere tider. Bruken av skogen kunne til tider bli for stor, og i 1878 vedtok «Hersjedalen Statsalmænding» bruksregler for hogst innenfor allmenningen. Etter dette var det lengre perioder uten hogst i området, og hogsten tok seg

heller ikke opp igjen. I dag er vegetasjonen i Ledalen, herunder døde busker og trær, fredet. Hogst er derfor forbudt, og det foreligger ingen aktiv hogst innenfor verneområdet.

Uttak av trevirke fra løvtrær kan forekomme, spesielt sør i verneområdet, men da for bruk til brensel for buer, hytter og seter innenfor verneområdet. Det er ikke aktuelt å åpne for mer hogst enn forsvarlig uttak av trevirke for ved til bygningene i området. Det vises ellers til kapittel «forvaltningsmyndighetens retningslinjer».

Friluftsliv

Ledalen landskapsvernområde er et registrert friluftsområde som stort turområde uten tilrettelegging med middels brukerfrekvens (2017). Det kan sies at Ledalen brukes relativt lite i friluftssammenheng. Dette kan ha sin årsak i at området ligger i god avstand fra veg og at det finnes et begrenset utvalg av vann og vassdrag for fiske. Den mest fremtredende friluftaktiviteten er i forbindelse med jakt og bærplukking.

Det er ingen begrensninger for utøvelse av enkelt friluftsliv som ikke krever fysisk tilrettelegging innenfor landskapsvernområdet. Verneforskriften er ikke til hinder for bruk av tråsykkel og hest til ridning/kløv så lenge dette foregår i henhold til Lov om friluftslivet § 2 (ferdsel i utmark), samt ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Bruken av sykkel og hest kan riktignok medføre stor terrengslitasje på steder der dette ikke er ønskelig, dette bør i så fall forsøkes regulert av kommunen igjennom henstillinger og informasjon.

Det vises til egen utarbeidet besøksstrategi for Forollhogna nasjonalpark vedtatt i 2020. Her beskrives de strategiske valg og aktuelle tiltak for kanalisering av ferdsel, informasjon og strategi for nye ferdselsformer eller friluftaktiviteter. For tilrettelegging og egne bestemmelser for friluftslivet i Ledalen vises det til kapittel «Forvaltningsmyndighetens retningslinjer».

Jakt og Fiske

Friluftslivet i området er også knyttet til høsting av naturen og rekreasjon. Haltdalen fjellstyre administrerer fiske, småviltjakt og storviltjakt på elg og villrein. For elgjakt inngår landskapsvernområde inn i Ledalen jaktfelt, der det normalt felles elg årlig innenfor verneområdet. Av fiskemuligheter er det primært elva Lea, samt Måstjønna som kan nevnes av vann og vassdrag. Landskapsvernet legger for øvrig ingen direkte føringer for vilt- og fiskeforvaltningen.

Reiseliv

Haltdalen fjellstyre har en åpen bu nedenfor Tangvollen for allmenn bruk. Dette er primært for å sikre allmennheten og bruksberettigede tilgang på friluftsliv, jakt og fiske. Ellers er det hytter og setre innenfor landskapsvernområde til privat bruk.

Oversikt over reise og overnatting rundt Forollhogna området finner du på forollhogna.info.

Forskning og undervisning

Forvaltningsmyndigheten bør ha kontroll på det som gjøres av forskning slik at denne kunnskapen kan komme forvaltningen, allmennheten og andre interesserte til gode. Ledalen har store verdier innenfor kulturminner, geologi, flora og fauna, og det er en målsetting å kartlegge og overvåke disse verdiene best mulig.

Det er ønskelig at kunnskapen om verneverdiene skal kunne formidles både gjennom undervisning til skoleelever og studenter, og som informasjon til allmenheten. I besøksstrategien og kommunikasjonsplanen for Forollhogna (filvedlegg 2 og 3) er informasjon et viktig strategisk grep.

Det er per nå etablert en publikumsrettet nettside: forollhogna.info

og en nettside for forvaltningen: nasjonalparkstyre.no/Forollhogna/

Videre er det på de definerte innfallsportene og informasjonspunktene satt opp temaplakater med informasjon om seterdrift og kulturminner, råd om ferdsel, villrein og andre sentrale tema.

Det er utarbeidet brosjyre for Forollhogna nasjonalpark.

Kulturminner

Kulturminner eldre enn år 1537 og samiske kulturminner fra 1917 eller eldre, er automatisk fredet, jfr. kulml §§ 3 og 4. Det er forbudt å gjøre inngrep i, skade eller utilbørlig skjemme disse uten at det foreligger tillatelse etter kulturminneloven § 8. Ved byggesaker og tiltak som medfører fysiske inngrep i kulturlandskapet, skal derfor kulturminnemyndighetene høres for å være sikker på at man ikke forringer/ødelegger verdifulle kulturminner.

I forbindelse med regionreformen i 2020 ble oppgaver og myndighet på kulturminneområdet overført fra Riksantikvaren til Trøndelag fylkeskommune og Sametinget/Sámediggi. Dette innebærer at disse nå er førstelinje i forvaltningen av de fleste automatisk fredete kulturminnene i Trøndelag.

Automatisk fredete kulturminner

Områdene i Ledalen har vært rike på naturressurser og var derfor et naturlig valg for tilhold for mennesker som levde av å høste. Det er derfor sannsynlig at det finnes et ukjent antall automatisk fredete kulturminner i området, for eksempel steinalderboplasser, samiske boplasser og kulturminner knyttet til utmarksbruk, jernvinning, fangst og ferdsel.

Innenfor Ledalen landskapsvernområde er det registrert i alt 18 fangstgraver og antatte fangstgraver, datert fra vikingtid-middelalder. Fangstgravene er lokalisert på begge sider av Lea, og størst ansamling finner vi rundt Holvollen.

Det er gjort flere funn av slagghauger fra malmsmelting og det er registrert 3 jernvinneanlegg innenfor landskapsvernområde. C14-dateringer viser at jernvinneanlegget ved Gåresetrene stammer fra ca. 300 år f/Kr. Det er ytterligere registrert 1 jernvinneanlegg i nærheten av Flovollen, samt 1 jernvinneanlegg nordvest for Kjølen.

Kulturmiljøer

Ledalen landskapsvernområde ligger innenfor Røros bergstad og Circumferensen, som er innskrevet på UNESCOs liste over verdens kultur- og naturarv. Circumferensen dekker et område av særlig betydning for verdensarven Røros bergstad og ligger innenfor en sirkel med radius på fire gamle norske mil (ca 45 km i dag) med sentrum i gamle Stortvartz gruve ([Regional plan fra 2011](#)).

Bygg og Installasjoner

Alt byggearbeid innenfor Ledalen landskapsvernområde skal vurderes etter verneforskrift. I tillegg skal byggetiltak behandles etter plan- og bygningsloven, der kommunen er forvaltningsmyndighet. Bygninger som er eldre enn 1850 skal også vurderes av fylkeskommunen, som er myndighet etter kulturminneloven. Statskog SF er forvaltningsmyndighet etter seterforskriften og fatter vedtak i saker som gjelder bruk og tiltak på setervoller i statsallmenningen. Fjellstyrene administrerer bruksrettene etter fjelloven, herunder jordbrukstilknyttede bruksretter.

Seterbebyggelse

Innenfor Ledalen er det matrikkelført 32 bygninger, der seterbebyggelsen utgjør hoveddelen av bygningsmassen. Ledalen er fra gammelt av en aktiv seterdal, men i dag foregår det ikke tradisjonell seterdrift med melkeproduksjon innenfor verneområdet. De fleste setrene blir i dag brukt til

fritidsformål eller i forbindelse med ettersyn og innhenting av dyr på beite. I tillegg til de tidligere seterbygningene, er det også oppført noen få fritidshus utenfor de opprinnelige setervollene.

De fleste bygningene i Ledalen er satt opp før plan- og bygningsloven ble vedtatt, og den langsiktige og forsiktige arealplanforvaltningen til kommunene siden slutten av 1960- tallet har gjort at har vært få søknader knyttet til byggevirkksomhet i fjellområdene.

For å ivareta bygningsmassen vil det være behov for vedlikeholdsarbeid som er nødvendig for å opprettholde de tekniske installasjonene i bygningen. Forvaltningsmyndigheten vil oppfordre eiere til vedlikehold og reparasjoner fremfor full utskiftning der dette er mulig. Utgangspunktet for vedlikehold er at det skal skje i samsvar med eksisterende byggeskikk med hensyn til form, størrelse, plassering, takform/vinkel, materialbruk og fargebruk.

For mer beskrivelse av seterbebyggelsen for Ledalen vises det til tidligere forvaltningsveileder (filvedlegg 5), samt byggeskikkveileder for seterområdene i Forollhogna, jfr. filvedlegg 1.

Tilrettelagte installasjoner

Det har vært oppført leskur og innhegning av beiteareal i tilknytning til Evenåsvollen. Ved Garesetrene er det etablert sanketrøer for sau.

Infrastruktur

Ser en bort i fra den eksisterende bebyggelsen, er Ledalen landskapsvernområde svært lite berørt av tekniske inngrep. Ledalen er det eneste dalføre uten bilveg innenfor Holtålen kommune, så av terrenginngrep er dette først og fremst knyttet til kjøretraseene fram til de gamle seterområdene.

Kjøre traseer

I 2002 ga Fylkesmannen i Sør-Trøndelag (nå Statsforvalteren i Trøndelag) Haltdalen fjellstyre dispensasjon fra verneforskriften for utbedringer av to traseer for bruk av terrengmotorsykel i forbindelse med beitenæringen innenfor området. Dette var traseer fra Leset til Gaarevollen/ Fremmervollen, og fra Renåbekken/Aasen-eiendommen over Litjfellet inn til Evenåsvollen. Disse traseene benyttes primært av bruksberettigede knyttet til beite og for uttransport av felt storvilt.

Annet

Utenom traseer det lite tung teknisk infrastruktur innenfor landskapsvernområdet, annet enn bru over Lea ved Holvollen, og demning ved utløpet øst i Måstjønna. Bebyggelsen har ikke innlagt strøm annet enn enkle solcellepanel. Det er heller ikke anlegg for vann og kloakk utover enkle løsninger til private bygg.

Motorferdsel

Motorferdsel innenfor Ledalen landskapsvernområde reguleres av motorferdselloven med tilhørende forskrifter, der kommunen er forvaltningsmyndighet. Grunneiers tillatelse i statsallmenningen gis av det respektive fjellstyret i henhold til fjelloven.

Det bør være en åpen dialog mellom kommunen og nasjonalparkforvaltningen slik at man får kunnskap om omfang av motorferdsel som kan påvirke verneverdiene, samt i forhold til vedlikehold av traseer for adkomst.

Tilleggsopplysninger

Drone

For bruk av drone innenfor landskapsvernområdet gjelder egent regelverk for dronebruk, jfr. luftfartstilsynet. Bruk av drone skal likevel skje hensynsfullt, og det skal tas hensyn til sårbare

perioder for dyre- og fuglelivet (hekking og yngling), samt andre som går på tur. Friluftsløven § 11 angir at enhver skal opptre hensynsfullt og varsomt for ikke å volde skade eller ulempe for eier, bruker eller andre, eller påføre miljøet skade.

Haltdalen Skyte- og øvingsfelt

Haltdalen skyte- og øvingsfelt utgjør nedre deler sør for elven Lea i Ledalen landskapsvernområde. Øvingsfeltet ble etablert av Forsvaret i 1981, og området har vært regulert som skyte- og øvingsfelt siden 1974. Området er også avmerket med formål som skyte/øvingsfelt i arealdelen til Holtålen kommunes kommuneplan. Det ble inngått avtale mellom Forsvaret, og Statskog og Haltdalen fjellstyre om bruken av deler av Haltdal søndre statsallmenning i 2017. Forsvarsbygg administrerer det leide området og Forsvaret bruker området til både skyting og annen øvingsvirksomhet.

Det er oppslag ved alle adkomstveier til området, med informasjon om de ulike grensene til området. Skyteaktiviteten i øvingsfeltet vil variere, og skyting blir varslet fra Forsvarsbygg med oppslag ved alle adkomstveier.

Øvingsområde er sonert, og det er Sone D som strekker seg inn i landskapsvernområde (se kartvedlegg 1). Sone D er klausulert mot bebyggelse, og er ment som en buffersone for skytefeltet. Forsvaret skal ikke utøve noen organisert øvingsaktivitet i dette området, men ved skytevirksomhet er det ferdselsforbud i også dette område. Dette er begrunnet i fare for rikosjett ved trening med skarp ammunisjon på skytebaner.

Forvaltning

Innledning

Verneforskriften er gjeldende lovverk for Ledalen landskapsvernområde, og gir full oversikt over forbud, generelle unntak og eventuelle unntak etter søknad. Dette er videre utdypet under "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer".

Dispensasjonssøknader

Det er viktig at søknader inneholder utfyllende informasjon om hvem, hva, når, hvor, hvorfor og hvordan tiltaket/aktiviteten skal gjennomføres. Før et tiltak kan iverksettes må det som oftest foreligge en tillatelse fra grunneier, kommunen, nasjonalparkstyret og eventuell annen myndighet.

Alle søknader skal vurderes etter behov/formål og behandles i tråd med verneforskriften og de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Selv om et omsøkt tiltak er innenfor rammen av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse må det likevel gjøres en selvstendig vurdering av hvorvidt dispensasjon skal gis. Det er altså opp til forvaltningsmyndigheten å vurdere om en søknad gir grunnlag for å gi dispensasjon, etter en samlet vurdering hvor også verneformål, naturforholdene, andre interesser m.m. inngår. Forvaltningsmyndigheten har også mulighet til å knytte vilkår til sine vedtak, så lenge disse vilkårene er saklige og forholdsmessige vilkår sett opp mot det tillatelsen gjelder (vilkårslæren).

Alle dispensasjonssaker, samt avgjørelser fattet etter verneforskrift, blir publisert i [Miljøvedtaksregisteret](#) som er et offentlig register som gir allmennheten fri tilgang på enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet. Forvaltningsmyndigheten som har truffet enkeltvedtak har plikt til å registrere vedtak i Miljøvedtaksregistret.

Høring av tiltak innenfor verneområder

Avhengig av tiltakets art, sendes søknader på høring til relevante fagmyndigheter – som regional planmyndighet, kulturvernmyndighet eller landbruksmyndighet – for å sikre en helhetlig vurdering i tråd med gjeldende regelverk og verneformål.

Klage

Alle som er part i en sak eller har rettslig klageinteresse kan påklage et enkeltvedtak, jfr. forvaltningsloven § 28. Fristen for å klage på et vedtak er 3 uker fra mottaker er gjort kjent med vedtaket. En skriftlig klage sendes nasjonalparkstyret for Forollhogna for vurdering. Dersom nasjonalparkstyret endrer sitt opprinnelige vedtak, vil det nye vedtaket regnes som et nytt enkeltvedtak, som kan påklages. Dersom nasjonalparkstyret opprettholder sitt vedtak, sendes klagen til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Forhold til andre lovverk

Det fremgår i naturmangfoldloven § 48 at i tilfeller hvor tiltak trenger tillatelse både etter verneforskrift og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Hvor det søkes parallelt om tillatelse, skal vedtak fattes først etter verneforskrift dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Tiltak i verneområdet

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 har nasjonalparkstyret mulighet til å gjennomføre tiltak og skjøtsel som ivaretar og/eller fremmer verneformålet. Det kan også gjennomføres forvaltningstiltak som er tillatt etter verneforskrift eller ved at nasjonalparkstyret behandler dette som en dispensasjonssak, hvis skjøtselen ikke kan gjennomføres etter § 47. I slike tilfeller må styret inngå avtale med grunneier og rettighetshavere dersom tiltakene kommer i konflikt med deres rettigheter. Organisasjoner og privatpersoner kan komme med innspill til nasjonalparkstyret i forhold til skjøtselstiltak innenfor verneområdet, som kan legges frem for nasjonalparkstyret. Styret vedtar hvilke tiltak det skal søkes midler til.

Nasjonalparkstyret søker årlig om midler fra Miljødirektoratet for gjennomføring av ulike tiltak som fremmer verneverdiene. I denne forbindelse holdes det et årlig planleggingsmøte mellom forvaltningsmyndigheten og SNO. Tiltak skal være forankret i forvaltningsplanen, besøksstrategi og kommunikasjonsplan.

Naturoppdrag

For bestilling av tiltak og andre oppdrag benyttes applikasjonen Naturoppdrag. Her legges det inn observasjoner, installasjoner og behov som dukker opp innenfor landskapsvernområdet. Naturoppdrag er derfor et viktig verktøy for den løpende dialogen mellom forvaltningsmyndigheten og SNO.

Tiltaksplan

ID_TILTAK	P RI	Beskrivelse	Kategori	Bevarin gsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILVV00000742_000000001	1	Skjøtselsplan Fremmervollen	Slått	Ikke valgt	18.12. 2024	31.12. 2026	Forvaltnin gplan
ID_TILVV00000742_000000002	2	Mulighetsstudie for tilrettelegging av verneområdeinf	Tilrettele gging og informas jon	Ikke valgt	18.12. 2024	31.12. 2030	Besøksstr ategi

		ormasjon etter Miljødirektoratet merkevarestrategi for Ledalen landskapsvernområde.					
ID_TILVV00000742_000000004	3	Registrering av verneverdier i kulturlandskapet med bygninger.	Kartlegging	Ikke valgt	18.12.2024	31.12.2030	Forvaltningsplan
ID_TILVV00000742_000000003	6	Kartlegge status på kjøretrasé fra vernegrensa ved Litjfellet og frem til Evenåsvollen.	Kartlegging	Ikke valgt	18.12.2024	31.12.2027	Forvaltningsplan

Skjøtselsplan

Plan skal utarbeides eller er under arbeid.

Besøksforvaltning

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

Forvaltningsutfordringer

Utfordringene i Ledalen landskapsvernområde er mye knyttet til å opprettholde tilstanden til det særegne natur – og kulturlandskapet som trekkes frem i verneformålet. I denne forbindelse er bevaring av seterlandskapet, samt flora og vegetasjon viktig, noe som kan komme i konflikt med en endret praksis i jord- og beitebruken, samt endret bruk av området.

De viktigste utfordringene for vernet er listet opp under:

1. Gjengroing
2. Setre som blir omregistrert til fritidsbolig.
3. Klimaendringer.
4. Endret bruk av området, som fører til etterspørsel av større tekniske inngrep.
5. Utenforliggende tiltak som kan påvirke verneverdiene.

Naturmangfoldloven

Da naturmangfoldloven av 19. juni 2009 ble vedtatt med ikraftttredelse 1. juli 2009, ble naturvernloven ble opphevet. Selv om naturvernloven ble opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av naturvernloven inntil Kongen bestemmer noe annet, jf. naturmangfoldloven § 77. Naturmangfoldloven § 36 (annet ledd om landskapsvernområder), § 47 (skjøtsel av verneområder) og § 48 (dispensasjon fra vernevedtak) er også gjort gjeldende for forskrifter som er vernet etter naturvernloven.

Miljørettslige prinsipper (§§ 8-12)

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kapittel II kommer til anvendelse ved utøvelse av offentlig myndighet, og må vurderes når det treffes vedtak etter verneforskrift samt ved andre beslutninger, f.eks. om forvaltningstiltak/skjøtsel. De miljørettslige prinsippene er:

kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter, og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48.

Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2001-12-21-1568>

Sentrale føringer

Dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften (jf. overgangsbestemmelsen i NML § 77).

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller; 1) dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, 2) dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller 3) dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle /særskilte tilfeller som ikke ble vurdert, på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.

Dispensasjonsbestemmelsen i NML § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon. For mer informasjon se «[Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter](#)».

Skjøtsel ved naturmangfoldloven § 47

Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir også adgang til, i skjøtelsøyemed, å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr eller regulerer. Verneforskriftens unntak for skjøtselstiltak gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheten står for og som gjelder verneområdet. Bestemmelsen i NML § 47 gir ikke adgang til å pålegge grunneieren en viss bruk av området.

Med hjemmel i NML § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i NML § 47.

Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir NML § 72 adgang til det. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved

gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i NML § 47 krever avtale med grunneier.

Randområder til verneområdet etter naturmangfoldloven § 49

Naturmangfoldlovens § 49 omfatter utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde. Hvis virksomhet som trenger tillatelse etter annet lovverk, gir innvirkning på verneverdiene, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter NML § 6.

Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
1	Annet	§2	Formålet med opprettelsen av Ledalen landskapsvernområde er: «-å verne om flora og vegetasjon med spesiell vekt på høgstaude-fjellbjørkeskog og de ulike utforminger av gammel kontinuitetsskog av gran og furu. - å ta vare på et særpreget kulturlandskap der seterbebyggelse, setervoller og kulturminner er sentrale elementer i landskapsbildet». Forvaltningsmyndigheten skal i alle saker vurdere hvordan et tiltak eller en aktivitet kan påvirke landskapet. Landskapet skal forvaltes slik at man ivaretar landskapets egenart.
2	Bygninger og andre installasjoner	§3, punkt 1	Området er vernet mot alle tiltak som medfører små og større fysiske inngrep i landskapet. Dersom tiltaket ikke faller innunder forskriftens § 4 - <i>Generelle unntak</i> , er området vernet mot alle inngrep og tiltak som nevnt i § 3 punkt 1. Dette er uavhengig av om tiltaket er søknadspliktig etter annet lovverk. Eksempler på tiltak som er forbudt er: bygg uavhengig av størrelse, platting, terrasser, takoverbygg, grillhytte, badestamp, gapahuk, tekniske installasjoner som solcelle, ventilatorer, turbiner etc. Forvaltningsmyndigheten avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må ansees å ville endre landskapets art eller karakter. I denne vurderingen skal det legges vekt på den samlede virkningen av tiltakene i området, jf. naturmangfoldloven § 36 andre ledd.
3	Friluftsliv	§3, punkt 1	Det er et forbud mot fysiske inngrep, slik som anlegg og faste innretninger. Her inngår oppsett av broer, klopplegging på turveier, gapahuk, og andre tiltak som krever inngrep i naturen i forbindelse med tilrettelegging for friluftslivet. Slike tiltak vil være søknadspliktige. Verneforskriften er ikke til hinder for fri ferdsel til fots eller bruk av tråsykkel og hest til ridning/kløv. For dette gjelder friluftsloven.
4	Friluftsliv	§3, punkt 2	All vegetasjon, herunder døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er viktig å være klar over at bålrensing i

			skogsterreng ikke er tillatt i perioden 15. april til 15. september i henhold til forskrift om brannforebygging.
5	Friluftsliv	§3, punkt 3	Jakt og fiske kan drives i samsvar med gjeldende særlover.
6	Motorferdsel	§3, punkt 4	Adgangen til motorferdsel er regulert gjennom de alminnelige reglene i motorferdselloven med tilhørende forskrifter, der myndighet er tillagt kommunen. Forvaltningsmyndigheten skal ikke behandle søknader om motorferdsel i utmark som egen sak etter verneforskrift. All motorisert ferdsel skal foregå hensynsfullt og slik at det ikke oppstår forstyrrelser, hjulspor og terrengskader.
7	Bygninger og andre installasjoner	§4, punkt 1	Vedlikehold av eksisterende bygg, veger, anlegg, gjerder, bruer, klopper o.l. kan utføres uten søknad. Med vedlikehold menes behov for å foreta reparasjon og utskifting av slitte/ødelagte bygningsdeler med jevne mellomrom på grunn av slitasje, påførte skader grunnet vær og vind og forventet forfall. Utskifting bør så langt som mulig gjøres likt mot likt, i materialbruk og utseende. Bygg Med vedlikehold på bygg menes tiltak som ikke endrer byggets fasade. Nedtaking av en bygning og erstatning av denne med en ny anses ikke som vedlikehold, og er et søknadspliktig tiltak. Tiltak som medfører standardhevinger eller endringer i fasade er ikke å regne som vedlikehold, og derfor søknadspliktig. Ombygging og restaurering er søknadspliktige tiltak. Kjøretraséer Med vedlikehold på traseer menes rydding og opprensning av grøfter/stikkrenner etc. Dreneringstiltak, tilføring av nytt kjøredekk, ny grøfting, standardheving mv., regnes ikke som vedlikehold og er søknadspliktig. Bruer og klopper Med vedlikehold på bruer og klopper menes tiltak som ikke medfører vesentlige endringer av funksjon, størrelser eller utseende sammenliknet med eksisterende konstruksjoner.
8	Bygninger og andre installasjoner	§4, punkt 2	Med brann og naturskade forstås skader på bygg som skyldes akutte og uforutsette hendelser som brann, ras, flom og storm. Hendelser som frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde, dyr, insekter, bakterier, sopp, råte mv. som forårsaker forfall av bygninger er ikke å forstå som naturskade under denne unntaksbestemmelsen.

			Forvaltningsmyndighet skal varsles med dokumentasjon på naturskader.
9	Landbruk – jord og skogbruk	§4, punkt 3	Forskriften er ikke til hinder for beiting og drift av eksisterende setervoller, slåtteland og nødvendig gjerding. Nødvendig gjerding gjelder setervoll, nattbeite, for syke dyr, kalver, sanking etc. i tilknytning til setervoll. Vedlikehold på eksisterende gjerder er tillatt.
10	Friluftsliv	§4, punkt 4	Flora og vegetasjon er vernet mot skade og ødeleggelse. Plukking av vanlige bær og matsopp til eget bruk er tillatt.
11	Friluftsliv	§4, punkt 5	All hogst av barskog er forbudt. Når du fyrer bål i landskapsvernområde, kan du fortrinnsvis bruke små kvister fra bakken. Du kan også bruke små kvister fra nedfalt virke som du enkelt kan knekke i to.
12	Landbruk – jord og skogbruk	§4, punkt 6	Det er tillatt med hogst av løvtrær for brensel til buer, hytter og setrer i landskapsvernområde. I og med at skogen i Ledalen er vernet, vil det ikke åpnes for mer hogst enn det forskriften tillater. For setervoller kan hogst av bjørk utføres slik at vollen holdes åpen. For enkeltstående hytter/buer utenom setervoller bør hosten skje som plukkhogst av bjørk i nærheten av bygningene. I tillegg til disse retningslinjene skal allmeningsstyret utvise ved i henhold til praksis i statsallmenninger.
13	Landbruk – jord og skogbruk	§4, punkt 7	Anlegg av nødvendige sanketrøer i beitenæring er tillatt. Anlegg av, og nye tiltak på sanketrøer kan utløse søknadsplikt dersom tiltaket krever terrenginngrep som planering, skjæring, fylling, grusing, mv.
14	Redningstjenesten	§4, punkt 8	Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns- og forvaltningsøyemed er tillatt.
15	Bygninger og andre installasjoner	§5, punkt 1-3	Benevnelsen bebygd areal (BYA) jf. Norsk Standard 3940 skal benyttes ved alle typer byggesøknader. Nyeste versjon av «Grad av utnytting» kan benyttes som veiledning. BYA måles etter utvendig kledning/panel/ytterveggen utside. Forskriften omhandler bygninger for jordbruksformål knyttet til seterdrift og beitebruk. Med det menes bygninger med ulike funksjoner som seterstue, seterfjøs og ulike uthus tilknyttet bebyggelsen og bygningsmiljøet. Hvis den aktive landbruksdriften på setra opphører vil setra, med bygninger, bli betraktet på linje med alminnelige fritidsbygninger i forvaltningsmyndighetens saksbehandling og behandles etter naturmangfoldlovens § 48, jfr. ID 23.

			Fritidsbebyggelse og hytter skal som hovedregel underordne seg retningslinjer for seterbebyggelsen. Søknad om byggetiltak må være skriftlig og gi tilstrekkelig informasjon. Se nasjonalparkstyret sin nettside for veiledning ved søknad.
16	Bygg og installasjoner	§5, punkt 1	Det kan gis tillatelse til oppføring av nødvendige nye bygninger til seterdrift og beitebruk. Med beitebruk menes slått og beite, ikke slått alene. Forskriften åpner ikke opp for oppføring av nye bygninger med formål fritidsbebyggelse, utleie, turisme eller lignende i verneområdet selv om dette er knyttet til landbruksnæring og kan oppfattes som tilleggsnæring. Oppføring av fritidsbebyggelse er ikke tillatt på grunnmur, eller tufter etter tidligere seterbebyggelse. Forvaltningsmyndigheten kan gi nærmere vilkår om hvordan nybygg skal plasseres og utformes, samt hvordan ombygging/utvidelse av eksisterende bygninger skal tilpasses eksisterende bygningsmiljø. Følgende retningslinjer for bygningsvolum gjøres gjeldene: • Nybygg og fundamentering skal følge lokal byggeskikk for område (filvedlegg 1). • Nybygg skal ha en enkel rektangulær form med saltak. • Synlig grunnmur/fundamentering skal tildekkes med naturstein, slik at det fremstår som tørrmur Følgende retningslinjer for nye uthus (vedbod, lager): • Enkel rektangulær form, med gavlvegg på byggets kortsider. • Maksimalt bebygd areal 20 m² • Mønehøyde maksimalt 3,5 m. • Uthus skal ha saltak, mindre uthus inntil 10 m² kan skråtak/pulttak tillates, takutstikk inntil 25 cm. Følgende retningslinjer til størrelse og plassering av nye seterbuer gjøres gjeldene: • Nybygg bør plasseres med møneretning parallelt med terrengkvotene eller den fremherskende vindretning. • Bebygd areal maksimalt 60 m². • Mønehøyde maksimalt 4,5 m. • Takutstikk inntil 25 cm. • Vindusutforming skal følge lokal byggeskikk. Store, blanke overflater tillates ikke. Følgende retningslinjer for nye fjøs gjelder: • Nye fjøs må kunne innordne seg landbruksmessige krav og landbruksfaglige behov. • Oppføres i rektangler form med saltak.

17	Bygninger og andre installasjoner	§5, punkt 2	Etter søknad kan det tillates restaurering og ombygging av eksisterende bygninger for jordbruksformål eller med tanke på bruksendringer. Restaurering Restaureringen skal ha som utgangspunkt å bevare bygget mest mulig likt det opprinnelige av bygget. For at et bygget skal regnes som et objekt for restaurering, gjøres det en helhetsvurdering der inntil 50 % av taket bør være intakt. Å gjenreise eller bygge kopier av bygg, som det bare finnes rester igjen av, tillates normalt ikke. Dersom dette skal kunne tillates, må det være som en del av et større samlet kulturlandskapstiltak med allmenn verdi. Slike tiltak bør utføres i samarbeid med museums- og historielag og lignende for å sikre at bygg og landskapstiltak er av kulturhistorisk formidlingsverdi og kan nyttes av allmennheten. Samarbeid og/eller driftsavtaler med offentlige aktører tillegges betydelig vekt. Behandling av søknad om restaurering skal skje i samråd med kulturvernmyndigheten. Bruksendring Bruksendring av bygg er ikke regulert i verneforskriften, og derfor ikke søknadspliktig etter verneforskrift. Søknad om bruksendring skal behandles av kommunen etter plan- og bygningslov. Forvaltningsmyndigheten er imidlertid å regne som berørt statlig myndighet i bruksendringssaker, og skal gis mulighet til å uttale seg på saksområdet jf. plan- og bygningsloven § 19-1. Avklaring om bruksendring bør foreligge før søknad om byggetiltak om restaurering/ombygging sendes til forvaltningsmyndighet.
18	Bygninger og andre installasjoner	§5, punkt 3	Tilbygg skal tilpasses eksisterende bygg mht. fasade, materialvalg, farge, taktekking og vinduer. Tilbygg skal i utgangspunktet skje på byggets lengderetning og etter lokal byggeskikk. Grenser for bebygd areal avgjøres i forhold til byggets formål på eiendommen: 1. Tilbygg på seter som er i aktiv drift. - o Tilbygg på seterstue/seterbu kan utvides inntil 30% fra byggets areal ved vernetidspunkt, men kan ikke overstige maks totalt areal på 60 m² BYA. - o All bebyggelse skal vurderes i forhold til landbruksbehov. 2. Tilbygg på seterstue/seterbu der eiendommen ikke inngår i aktiv jordbruksdrift, men nyttes til fritidsbruk, og tilbygg på hytte:

			o Kan utvides maks 30% fra byggets areal ved vernetidspunktet, men skal ikke overstige maks totalt bebygd areal på 60 m² BYA. Byggetiltak som takoverbygg, plattinger, terrasse, veranda etc. er ikke å regne som tilbygg, og behandles etter naturmangfoldlovens § 48, jfr. ID 23.
19	Landbruk – jord og skogbruk	§5, punkt 4	Oppdyrking av nye arealer i tilknytning til tidligere etablerte dyrkingsareal betraktes som nyanlegg og er søknadspliktig. Ved søknad kan det tillates oppdyrking på fastmark. Det skal gjennomføres kartlegginger av potensielt nye oppdyrkingsområder, for å ivareta verdifulle naturtyper og botaniske verdier.
20	Landbruk – jord og skogbruk	§5, punkt 5	Etter søknad kan det åpnes for gjenopptakelse av seterdrift der denne har vært nedlagt. Søknaden må inneholde en landbruksfaglig vurdering som dokumenterer forholdet.
21	Bygninger og andre installasjoner	§5, punkt 6	Fremføring av nye kraftlinjer, kabler og telelinjer er søknadspliktige tiltak. Nye kraftlinjer, kabler og telelinjer skal fortrinnsvis legges i bakken og følge allerede etablert infrastruktur. Tiltaket skal ikke gå på bekostning av særskilte botaniske verdier og det skal gjennomføres kartlegginger av potensielle traseer. Vernebestemmelsene er ikke til hinder for bruk av strømaggregat på de aktive seterbrukene.
22	Landbruk – jord og skogbruk	§5, punkt 7	Utvising av ny seter er søknadsplikt etter verneforskrift, og skal skje i samråd med grunneier, som for dette område er Statskog. Søknad om utvising av ny seter skal derfor inneholde en vurdering fra grunneier og en landbruksfagligvurdering før den behandles etter verneforskrift og verneformål.
23	Annet	§6	Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77). Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en «kan»-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Forvaltningsmyndigheten kan utarbeide egne styringsdokument med dispensasjonspraksis etter naturmangfoldlovens § 48 for tiltak som ikke er hjemlet i forskrift om landskapsvern. For mer informasjon om naturmangfoldloven § 48 se under "sentrale føringer".

Tilgrensende verneområder

Ledalen landskapsvernområde grenser til Forollhogna nasjonalpark, Ledalen naturreservat og Øyungen landskapsvernområde.

Tilleggsopplysninger

Forvaltning av villrein og villreinens leveområder

Kvalitetsnormen

Kvalitetsnormen for villrein ble fastsatt ved kongelig resolusjon 23.06.2020, og har som formål å bidra til at villreinen i Norge blir forvaltet etter internasjonale forpliktelser, og at de nasjonale målsettingene om ivaretagelse av levedyktige villreinbestander overholdes. Kvalitetsnormen er å betrakte som et kunnskapsgrunnlag i norsk naturforvaltning og bygger på et kunnskapssystem som klassifiserer villreinområdene etter god, middels eller dårlig kvalitet. Vurderingene skal ta utgangspunkt i tre delnormer: 1) bestandsforhold, 2) lavbeite og 3) leveområder og menneskelig påvirkning. Klassifiseringen skal gi tydelige signaler om hvilke faktorer som er den største utfordringen i hvert enkelt villreinområde, og skal derfor gjentas hvert fjerde år. Les mer om kvalitetsnormen [her](#).

Det ble gjennomført klassifisering av Forollhogna villreinområde i 2021, hvor området ble klassifisert som middels kvalitet. Det foreligger ingen fokusområder innenfor Ledalen landskapsvernområde. Målsettingen framover er å følge opp utvikling i området gjennom ny vurdering av kvalitetsnorm i 2025. Mer informasjon om klassifisering etter kvalitetsnormen for villreinområdene i Forollhogna kan du finne [her](#).

Regional plan for Forollhogna villreinområde

Regionale plan for Forollhogna villreinområde er et strategisk verktøy for å sikre langsiktig og helhetlig forvaltning av villreinens leveområder. Planen ble vedtatt i 2013 og gjelder fram til 2025. Den er utarbeidet i samarbeid mellom Innlandet og Trøndelag fylkeskommuner. Innlandet fylkeskommune har det formelle ansvaret for regional plan. Den regionale planen er en retningsgivende, og fylkeskommunen er høringspart. Du kan lese mer om regional plan for Forollhogna villreinområde [her](#).

Villreinnemda for Forollhogna

Villreinnemnda er en offentlig nemnd hvor medlemmer og varamedlemmer er oppnevnt av Miljødirektoratet. Nemda er underlagt direktoratets instruksjonsmyndighet, og nemndas oppgaver er gitt i direktoratets forskrifter. Villreinnemndenes har myndighet til å fatte vedtak, der noen av oppgavene er å godkjenne vald, tellende areal og bestandsplaner, fastsette årlige fellingskvoter for villrein og delta i arealforvaltningen i fylker og kommuner med sikte på bevaring og bærekraftig forvaltning av villreinens leveområder. Innenfor verneområdene er villreinnemda en høringspart, og det er verneforskriften som setter de strengeste føringene. Du kan lese mer om villreinnemda [her](#).

Forollhogna villreinutvalg

Villreinutvalget er et samarbeidsorgan som består av representanter fra rettighetshavere. Utvalget har ansvar for lokal bestandsforvaltning, herunder å foreslå tildeling av fellingskvoter til villreinnemnda og følge opp utvikling i bestanden. Villreinutvalget har ikke myndighet til å fatte vedtak. I enkelte saker innenfor verneområde kan villreinutvalget være høringspart. Du kan lese mer om villreinutvalget [her](#).

Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Jordhøy, P., Sørensen, R., Berge, T. A., Borgos, T., Guldvik, K. og Meli, J. J. og Strand, O.	2010	Villrein i Forollhogna. Status og leveområde. NINA-Rapport 528a. 64s. + vedlegg.	Norsk institutt for naturforskning	https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_forollhogna/Villrein-i-Forollhogna.-Status-og-leveomrade.-2010.-NINA-Rapport-528a.pdf
Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O., Wold, L.C., Rybråten, S., Dokk, J.G., Vistad, O.I. & Selvaag, S.K.	2017	Ferdsel og bruk av Forollhogna villreinområde. - NINA Rapport 1331. 168 s.	Norsk institutt for naturforskning	https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_forollhogna/NINA-Rapport-1331-Ferdsel-og-bruk-av-Forollhogna-villreinomrade.pdf
Brekke, O. & Selboe, R.	1974	Fugle og pattedyrfaunaen i Ledalen. Sør- Trøndelag, juni 1974. Rapport til Miljøverndep.		
Koksvik, J.I. & Nøst, T.	1981	Gaulavassdraget i Sør-Trøndelag og Hedmark fylker, ferskvannsbiologisk undersøkelser i forbindelse med midlertidig vern	K. Norske Vidensk. Selsk. Mus.	

Vedlegg

Filvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	19.12.2024	Byggeskikkveileder - bygninger i seterlandskap		Nasjonalparkstyret	7536 Kb
	19.12.2024	Besøksstrategi for verneområdene i Forollhogna		Nasjonalparkstyret	2732 Kb
	19.12.2024	Kommunikasjonsplan for verneområdene i Forollhogna		Nasjonalparkstyret	1564 Kb
	19.12.2024	Rødlistede arter i Ledalen landskapsvernområde	Artsdatabanken		38 Kb
	05.09.2025	Forvaltningsveileder Øyungen og Ledalen landskapsvernområde, 2002	Holtålen kommune		4432 Kb

Kartvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	04.01.2024	Kart - Haltdalen skyte- og øvingsfelt	Forsvarsbygg		2052 Kb
	19.12.2024	Vernekart - Forollhogna	Miljøverndepartementet 2008		6117 Kb